

Triglavski narodni park

TRIGLAV NATIONAL PARK

4260 BLEED, Ljubljanska cesta 27, SLOVENIJA

Bled, 14.12.2009

Gradivo za novinarje

PROGRAM DELA IN FINANČNI NAČRT JZ TNP ZA LETO 2010

Vizija javnega zavoda Triglavski narodni park je, da zavarovano območje TNP postane vzoren primer uspešnega sodelovanja naravovarstvenih, gospodarskih, rekreacijskih in družbeno-kulturnih interesov s skupnim ciljem: zagotavljati ohranjeno naravo, okolje in kulturno dediščino ter sonaravni razvoj Julijskih Alp za prihodnje generacije.

Javni zavod Triglavski narodni park (JZ TNP) deluje kot upravljavska organizacija na osnovi treh temeljnih zakonskih predpisov: Zakona o Triglavskem narodnem parku (ZTNP), Zakona o ohranjanju narave (ZON) in Zakona o zavodih. Nadalje delo opredeljujejo še statut zavoda TNP ter interni splošni akti.

Poudarek programa dela za leto 2010 javnega zavoda Triglavski narodni park – upravljavca zavarovanega območja TNP je na vsebinskih usmeritvah.

Program obsega naloge javne službe varstva narave, izvajanje del in nalog v povezavi z mednarodnimi obveznostmi, nadgradnjo strategije informacijskih mest TNP, pripravo in izvajanje projektov v okviru strategije varstva in razvoja TNP ter poslovanje.

V letu 2010 načrtujemo nadaljevanje izvajanja nalog javne službe, kar je prioriteta naloga JZ TNP. Pri nalogah iz mednarodnih obveznosti se bodo prednostno izvajale naloge v okviru upravljanja biosfernega območja Julijske Alpe, izvajanja pogojev in priporočil Sveta Evrope v zvezi z diplomom Sveta Evrope ter naloge in obveznosti mednarodnih omrežij, katerih član je JZ TNP ali Republika Slovenija (Federacija Europarc, Alparc, IUCN). Strategija informacijskih mest zaradi pridobitve novih objektov in zaradi vključitve JZ TNP pri nastajanju novih muzejskih in informacijskih centrov potrebuje konkretizacijo in nadgraditev. Poudarek priprave projektov za pridobivanje sredstev bo pri vsebinah, ki so neposredno povezane z javno službo in osnovno dejavnostjo zavoda. Pri poslovanju pa se načrtuje reorganizacija notranje strukture zavoda z namenom doseganja večje učinkovitosti dela ter boljših rezultatov.

Vodilo pri delu JZ TNP je odprtost navzven in sodelovanje na več ravneh.

Za uspešno upravljanje TNP načrtujemo povezovanje in sodelovanje:

- znotraj naravovarstva z Zavodom RS za varstvo narave, Ministrstvom za okolje in prostor in Agencijo RS za okolje,
- s strokovnimi in znanstvenimi inštitucijami v Sloveniji in v mednarodnem prostoru,
- medsektorsko zlasti na področjih kulturne dediščine, turizma ter kmetijstva in gozdarstva,
- z lokalnimi prebivalci in njihovimi lokalnimi skupnostmi,

- z društvi, ki delujejo (imajo tudi upravljavski status) na območju parka (planinska, turistična društva, lovske družine) in z drugimi nevladnimi organizacijami.

Upravljanje zavarovanega območja je opredeljeno z Zakonom o Triglavskem narodnem parku in Zakonom o ohranjanju narave. JZ TNP tako opravlja naslednje sklope nalog javne službe:

- pripravljane predloga načrta upravljanja in izvajanje v načrtu upravljanja ali upravljavskih smernicah določenih nalog ter sodelovanje pri pripravi razvojnih dokumentov za različne dejavnosti na lokalni, regionalni in državni ravni;
- spremljanje in analiziranje stanja narave, biotske in krajinske pestrosti ter naravnih vrednot na zavarovanem območju, popis in dokumentiranje motenj (dejavnosti, posegov, gradenj);
- usklajevanje in spremljanje raziskovalnih nalog v zvezi z zavarovanim območjem;
- sodelovanje pri pripravi naravovarstvenih smernic za del, ki se nanašajo na zavarovano območje; izvrševanje nadzora na področju gradenj;
- monitoring in izvajanje varstvenih ukrepov na zavarovanem območju, skrb za vzdrževanje, obnavljanje in varovanje naravnih vrednot, biodiverzitete in drugih znamenitosti, pomembnih za park na zavarovanem območju;
- sodelovanje z lastniki in najemniki zemljišč ter investitorji glede dejavnosti in posegov na zavarovanem območju, strokovna pomoč in svetovanje za različne dejavnosti;
- informiranje in obveščanje javnosti, omogočanje dostopa do informacij, sodelovanje z lokalnimi in drugimi skupnostmi, LTO, nevladnimi organizacijami in širšo javnostjo pri doseganju ciljev narodnega parka, razvijanje zavesti javnosti o pomenu narodnega parka;
- izobraževanje in ozaveščanje javnosti o pomenu ohranjene narave ter kulturne dediščine, upravljanje obiska, predstavljanje in promocija narodnega parka;
- pripravljane in vzdrževanje poti, označb ter druge infrastrukture, ki je namenjena obisku zavarovanega območja;
- sodelovanje in spremljanje stanja na področju kulturne dediščine;
- neposredni nadzor v naravi, prekrškovni organ;
- upravljanje z loviščem s posebnim namenom Triglav.

Prioritete programa dela za leto 2010 so:

- določitev priprave programa priprave in postopka sprejemanja načrta upravljanja (NU),
- sodelovanje pri postopku sprejemanja ZTNP, ,
- notranja reorganizacija,
- nadgradnja in izvajanje strategije informacijskih mest,
- projektno delo.

Naloge JZ TNP so financirane iz štirih virov: iz sredstev proračuna za leto 2010 za dejavnosti javne službe ohranjanja narave, sredstev, pridobljenih s prodajo blaga in storitev na trgu, sredstev, pridobljenih v okviru projektov oziroma programov, ter sredstev iz dela presežka prihodkov nad odhodki Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS.

Prihodki redne dejavnosti (v EUR):

- sredstva proračuna (MOP)	1.377.328 (83,38 %)
- sredstva prodaje blaga in storitev na trgu	274.500 (16.62 %)

Skupaj: 1.651.828

Odhodki redne dejavnosti (v EUR):

- stroški plač	1.216.595
- stroški blaga in storitev	424.173
- investicijski odhodki	10.960
- finančni odhodki	100

Skupaj: 1.651.828

Prihodki programov / projektov (v EUR):

- PROGRAM OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI	15.00
- UNESCO MaB – ČLOVEK IN BIOSFERA	10.000
- LEADER, »KROG PARKOV – ERA«, Primorska	21.400
- LEADER, »ERA 2«, Gorenjska	62.370
- BREZMEJNA DOŽIVETJA NARAVE, »NATURE EXPERIENCE«	135.000

Skupaj 243.770

Poraba sredstev sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS (v EUR):

- Odkupi na kmetijskih, gozdnih in vodnih zemljiščih	75.081
- Izvajanje akcijskih načrtov in strategij, ki izhajajo iz priprave NU	78.000
- NATURA 2000 – varstveni ukrepi	24.000
- Izvajanje sprejete Strategije mreže informacijskih mest v TNP	62.489

Skupaj 239.570

Program dela in finančni načrt javnega zavoda Triglavski narodni park je sprejel svet JZ TNP na 3. seji sveta dne 2. decembra 2009.

RAZVOJ INFORMACIJSKIH MEST V TNP

V zadnjih letih je TNP pridobil kar nekaj objektov in je vključen v nastajanje nekaterih novih muzejskih in informacijskih centrov. Obstoječa strategija informacijskih mest v TNP v naslednjem obdobju potrebuje konkretizacijo in nadgraditev.

Upravna stavba TNP in nadgraditev parkovnega informacijskega centra Triglavska roža na Bledu

Lokacija in prostorske možnosti uprave na Bledu dajejo nedvomno zelo dobre pogoje za delo zavoda, hkrati pa je objekt izziv in priložnost za upravljanje in nadaljnji razvoj v smislu nadgraditve parkovnega informacijskega centra Triglavska roža. Na osnovi sprejete strategije informacijskih mest in relativne uspešnosti pri pridobivanju projektnih sredstev informacijsko središče v upravni stavbi deluje uspešno predvsem v smislu kulturno-prireditvenega in izobraževalnega središča. Lokacija na Bledu je izjemna priložnost za nadaljnji razvoj in usmeritev v povezovanje ter partnerstvo na lokalni in regionalni ravni. Nadgraditev parkovnega informacijskega središča Triglavska roža v destinacijsko oz. regijsko naravovarstveno in turistično informacijsko središče ter vzpostavitev skupnega informacijskega prostora za TNP, turizma celotnih Julijskih Alp in Bleda.

Glede na stanje in usmeritve s ciljem izboljšanja delovanja in povezovanja navzven v letu 2010 načrtujemo:

- pripravo nadgraditve koncepta razvoja in analize možnih partnerskih povezav;
- arhitekturno oblikovno zasnovo razvoja središča, ki bo sledila spremenjeni razvojni zasnovi.

Informacijsko središče Dom Trenta

Predvsem zaradi ohranjenega naravnega okolja in bogate kulturne dediščine ter krajine v dolini Trente, postaja Dom Trenta s prenočitvenimi zmogljivostmi vse bolj priljubljena destinacija za izobraževalne namene, delavnice, seminarje in kongrese. Vsako leto beležimo večje število šolskih in drugih skupin, ki se udeležujejo večdnevni programov z bivanjem v prenočitvenih zmogljivostih TNP in okoliških zasebnih prenočitvenih zmogljivostih. V razvoju tovrstne ponudbe se kažejo velike možnosti razvoja tovrstne ponudbe v TNP in celotne destinacije (doline Trente).

Temeljni cilj je ureditev in usposobitev izobraževalnega središča za različne ciljne skupine. V ta namen se načrtuje ureditev pomožnega objekta v večnamenski, energetske varčen prostor z možnostjo uporabe za prireditve, razstave, seminarje, kongrese in animacijske delavnice.

V letu 2010 načrtujemo:

- posodobitev del razstavnih prostorov, ki so brez večjih sprememb na ogled od odprtja 1995 ter postavitve najmanj štirih začasnih razstav;
- prilagoditev apartmajev v Domu Trenta in počitniškega stanovanja v Hiši Trenta novi kategorizaciji prenočitvenih objektov;
- pripravo vsebinske zasnove za pomožni objekt;

- v primeru odobrenega projekta CLIMAPARKS, ki je prijavljen na razpis programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija in je trenutno v fazi ocenjevanja, pa načrtujemo tudi druge konkretnejše aktivnosti.

Objekt Trg svobode 16 v Kobaridu – Pepčeva (Zelena hiša)

V delu hiše se bo skupaj z LTO Sotočje Tolmin uredila informacijska točka in turistično informativna pisarna. Načrtuje se skupno upravljanje te točke. Hiša Trg svobode 16, ki jo je občina dala delno v najem in uporabo TNP, nudi enkratne možnosti za razvoj močnejše dislocirane pisarne, kjer se predvideva poudarek na dejavnosti kmetijstva in razvoja podeželja, opremljanja in urejanja zahodnega dela TNP ter sedež upravljanja Biosfernega območja Julijske Alpe.

Rdeča nit info postaje TNP v Kobaridu je povezovanje kmetijstva, turizma in naravovarstva. Sofinanciranje nabave opreme in oblikovanja vsebin načrtujemo v okviru strateškega projekta CLIMAPARKS, ki je prijavljen na razpis programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija in je trenutno v fazi ocenjevanja.

V letu 2010 načrtujemo:

- dokončen dogovor z občino Kobarid o dolgoročni namembnosti in upravljanju hiše;
- dokončno ureditev in oprema pritličja;
- postavitev začasne razstave o biosfernem območju Julijske Alpe.

Informacijsko – izobraževalno središče TNP Bohinjka

JZ TNP ima v Stari Fužini manjši kompleks objektov, ki je deloma pogorel leta 2007. Izdelan je bil sanacijski in idejni načrt za izgradnjo nove informacijske postaje in pisarne TNP za območje Bohinja. Kompleks bo imel turistično-informacijski, vzgojno-izobraževalni in tudi upravni pomen. Pisarna TNP z možnostjo namestitve ene od strokovnih služb TNP v Stari Fužini bo namenjena izboljšanju sodelovanja z domačini ter večji učinkovitosti dela zavoda TNP. Sicer se bo investicijski del projekta zaključil konec leta 2012. Projekt sofinancirajo: TNP (sredstva Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov), MOP in Ministrstvo za gospodarstvo (sredstva EU in nacionalna sredstva za področje turizma).

V letu 2010 načrtujemo:

- predinvesticijske aktivnosti v povezavi z javnim naročilom in izborom izvajalca za gradnjo objekta;
- gradnjo objekta do četrte gradbene stopnje (do konca leta 2010);
- izvedbo javnih naročil za dobavitelje opreme.

Informacijska postaja Zatolmin

Informacijska postaja TNP v Zatolminu ob vstopu v Tolminska korita je načrtovana v objektu, ki je bil zgrajen na mestu porušenega hleva na Lokarjevi domačiji v okviru popotresne obnove. V naslednjem letu je načrtovana (Občina Tolmin in LTO Sotočje) tudi ureditev parkirnih površin za potrebe obiskovalcev.

Skladno s pogodbo o izvedbi del so bila do konca leta 2006 izvedena dela do pete gradbene faze. V pritličju so načrtovani prostori za naravovarstveno nadzorno službo z možnostjo ureditve pisarne dislocirane strokovne službe zavoda, javni program za potrebe informacijske točke in sanitarni prostori. V mansardi je predvidena ureditev razstavnega prostora za prikaz kulturne dediščine, naravnih vrednot na območju Tolmina in zgodovinske dediščine (čas 1. sv. vojne).

V odvisnosti od pogojev zakupne pogodbe (pogovor z lastnikom) in razpoložljivih sredstev v letu 2010 načrtujemo:

- izvedbo zaključnih instalacijskih del in opremo sanitarnih prostorov;
- začetno fazo postavitve razstave ter del zunanje ureditve – zasnova in izvedba dostopov.

Slovenski planinski muzej v Mojstrani

JZ TNP je bil od vsega začetnik partner in pobudnik za izgradnjo SPM v Mojstrani, vendar se je pri začetku del izkazalo, da je vloga JZ TNP vključno z obveznostmi nedorečena. V času intenzivne gradnje in priprave vsebin za SPM je JZ TNP sodeloval v projektnem svetu in v skladu s svojimi možnostmi tudi sofinanciral gradnjo in notranjo ureditev. Vsebine TNP so vključene v vsebinski del razstavne postavitve, hkrati pa bo JZ TNP imel znotraj muzeja svojo stalno informacijsko točko.

V letu 2010 se načrtuje začetek delovanja SPM, ki bo deloval kot samostojna notranja organizacijska enota Gornjesavskega muzeja. JZ TNP bo skupaj s partnerji (Občina Kranjska Gora, Planinska zveza Slovenije) deloval znotraj t.i. poslovnega sveta. Za soupravljanje SPM se pripravlja posebna pogodba, sofinanciranje se bo določalo za vsako leto posebej, del obveznosti bo nosil tudi JZ TNP.

Pocarjeva domačija

Razen rednih vzdrževalnih del in programa prireditev na Pocarjevi domačiji v Zgornji Radovni zaenkrat ni predvidenih strateških sprememb in dopolnitev.

PROGRAM OHRANJANJA BIOTSKE IN KRAJINSKE PESTROSTI NA POKLJUKI

Leta 2009 v Triglavskem narodnem parku zaključujemo drugo obdobje izvajanja programa ohranjanja biotske in krajinske pestrosti. V letih 2005 in 2006 smo program izvajali le na Planini Klek. Leta 2007 pa smo program poleg Kleka razširili še širše – na planoto Pokljuke (Mrzli Studenec) in v Poključsko sotesko.

Od kod sodelovanje s Kneževino Monako?

Republiko Slovenijo in Kneževino Monako povezujejo Sredozemsko morje in Alpe. Morje in gorski svet sta zakladnici biotske pestrosti. Državi sta podpisali sporazum o sodelovanju na področju varstva narave in ohranjanja biotske raznovrstnosti. Izvajalca programa na slovenski strani sta Zavod RS za varstvo narave in Triglavski narodni park.

Klek

Klek je pašna planina, ki leži na višini 1600 m na severovzhodnem delu gozdne planote Pokljuka v robnem delu Triglavskega narodnega parka. Območje Kleka je primer prepletenosti različnih ekosistemskih tipov, ki so bogati z rastlinskimi in živalskimi vrstami. Obenem pa je Klek aktivna pašna planina, kjer se v poletni sezoni pase živina, na planini pa je tudi izjemna stavbna in arheološka dediščina.

Program na Kleku je obsegal pripravo in izvajanje pašnega reda z rednim monitoringom, varstvo, ohranitev in raziskave macesnovih gozdov nad planino, spodbujanje in pomoč tradicionalnemu pašništvu, arheološke raziskave, obnovo oziroma sanacijo objektov na planini ter ureditev informacijske točke. Izvedba programa temelji na partnerskem sodelovanju z lastniki – Agrarnima skupnostma Podhom in Blejska Dobraava.

Sanacija objektov je potekala v dveh fazah. Na dveh starejših rudarsko-pastirskih stanovih na jugovzhodnem delu planine smo leta 2006 popolnoma obnovili ostrejši in z lesom prekrili dva objekta. V enem je sedaj urejena informacijska točka. Pri osrednjem pastirskem objektu na dnu planine je bil pred leti zgrajen vodohran. Objekt je sicer pomemben za delo na planini in za pašo govedí, izvedba pa je bila oblikovno povsem neprimerna. Leta 2009 smo betonski vodohran sanirali tako, da smo ga obložili z lesom, nad njim pa zgradili imitacijo lesenega pastirskega stanu.

Severozahodno nad planino pod Klečico in Debelo pečjo se razteza eden najlepših macesnovih gozdov v Triglavskem narodnem parku. Macesnov gozd s slečnikom je med evropsko pomembnimi habitatnimi tipi. Opisan macesnov gozd je zavarovan kot trajno varovalen gozd, v katerega ne posegamo in v njem ne sekamo. V okviru projekta smo popisali in raziskovali ta gozd, hkrati pa tudi pripravili botanično inventarizacijo na planini in v okoliških gozdovih. Skupaj smo identificirali kar 298 rastlinskih vrst.

Mrzli Studenec – počivališče in informacijska točka na prostem

Pokljuka je med najbolj obiskanimi območji TNP. Na Mrzlem Studencu, od koder je lep razgled na Triglav in greben vrhov nad Pokljuko, je urejeno počivališče in prostor za piknik. Tu je tudi začetek Poključske poti. To je parkovna in gozdarska učna pot, ki vodi obiskovalce

Triglavskega narodnega parka in Pokljuke po njenih gozdovih ter drugih znamenitostih. Povezuje gozdove, planine ter nas popelje tudi do nekaterih zgodovinskih zanimivosti. TNP je pot v sodelovanju z Zavodom za gozdove uredil leta 2003.

Vse več obiskovalcev TNP je tujcev, zato smo sklenili, da vse informacijske table na Pokljuški poti preuredimo v dvojezične: slovensko-angleške. V okviru programa smo to akcijo izvedli leta 2008.

Javni zavod Triglavski narodni park že vrsto let skrbi za počivališče in vzdržuje informacijsko točko na Mrzlem Studencu na Pokljuki. Ureditev in obnovitev obstoječega počivališča na Mrzlem Studencu obsega popravilo ograje, postavitve novih klopi, ureditev informacijskega kota, postavitve igral in ureditev še enega dodatnega kurišča.

V okviru programa smo pripravili projekt, pridobili dovoljenja, popolnoma obnovili ograjo, izdelali nove klopi in pripravili nove informacijske table. Dokončno ureditev počivališča pa načrtujemo v letu 2010.

Poključka soteska

V zimi 2006/07 je tudi na območju naravnega spomenika v Poključki soteski pustošil močan snegolom in vetrolom. Podrto drevje je povsem uničilo galerije in poti v najzanimivejšem delu soteske. Sanacijo in odstranitev podrtega drevja je vodil Triglavski narodni park s pomočjo Gozdnega gospodarstva Bled, Zavoda za gozdove Slovenije in lastnikov zemljišč, poti so pomagali obnoviti tudi domačini s prostovoljnim delom. Na novo so nameščene vse informacijske oznake – table so delo TNP, galerije pa je obnovil njihov dolgoletni skrbnik – Turistično društvo Gorje.

Triglavski narodni park je od leta 2007 do 2009 v sanacijo podrtega drevja, obnovo poti in v informacijsko infrastrukturo Poključke soteske vložil skupaj 20.500 EUR, pri čemer ni upoštevano strokovno in fizično delo zaposlenih.

V okviru projekta smo tudi v Poključki soteski popisali rastlinske vrste. Skupaj smo identificirali 82 vrst, katerih posebnost je, da večino od njih najdemo le v tej soteski.

PODALJŠANJE DIPLOME SVETA EVROPE ZA TNP

Ministrski svet Sveta Evrope je 21. oktobra 2009 Triglavskemu narodnemu parku podaljšal diplomu za zavarovana območja do maja 2019.

Pri podelitvi omenjene diplome se upošteva izjemnost območja, evropska pomembnost z vidika ohranjanja naravne in krajinske pestrosti ter tudi pomen zavarovanega območja za znanstvene, kulturne, estetske in rekreacijske namene. Evropska diploma je tesno povezana z ustreznim načinom ter izvajanjem varovanja, ki integralno vključuje elemente ohranjanja narave in sonaravnega razvoja z nekaterimi primernimi človekovimi dejavnostmi. Diplomo Sveta Evrope za zavarovana območja je od leta 1965 prejelo 69 območij iz 25 držav.

V pogojih in priporočilih ob podaljšanju diplome Triglavskemu narodnemu parku je navedeno, da je potreben čimprejšnji sprejem ustreznega zakona o Triglavskem narodnem parku, kateremu mora slediti še priprava in sprejem načrta upravljanja za območje TNP. Med priporočili pa je med drugim navedeno, da morajo biti spremembe varstvenih območij v prid varstvu narave.

Priporočila in obveznosti, ki jih je prejel JZ TNP s prejemom diplome leta 2004 in s podaljšanjem v letošnjem letu, so sestavni del programa dela JZ TNP.